

Vyspelosť ESG vo firmách na Slovensku

Kvalitatívna štúdia

mazars

Úvod

V ideálnom svete by sa do boja proti klimatickým zmenám zapojili nielen bežní občania, ktorí by upravili svoje spotrebiteľské správanie, no nasledovali by ich hlavne menšie či väčšie spoločnosti, ktorých činnosť má výrazný dopad na životné prostredie. Samozrejmosťou by tiež bolo globálne zapojenie všetkých relevantných subjektov.

Realita však vyzerá inak. Nastavenie zodpovednej firemnej politiky veľkých spoločností sa počas posledných pätnástich rokov sústredilo primárne na oblasť CSR, v ktorej firmy ašpirovali na to stať sa zodpovednými partnermi pre svojich obchodných spolupracovníkov, zamestnancov, na svoje bezprostredné okolie, ale i región svojho pôsobenia. To všetko sa dialo v pomerne málo merateľnej podobe a založené zväčša na dobrovoľnej báze. Výnimkou boli normou stanovené predpisy, ktoré bolo nutné dodržiavať.

Firmy na Slovensku aktuálne posúvajú úroveň svojej zodpovednosti smerom vpred. Niektoré tak robia z vlastnej iniciatívy, iné preto, lebo im to nariaďuje legislatíva. Aktuálna výzva v rámci zodpovednosti má podobu troch kľúčových oblastí: „Environment“, „Social“ a „Governance“, známe pod skratkou ESG, s ktorou sa v budúcnosti bude musieť vysporiadať každý biznis.

Termín ESG je pre väčšinu veľkých spoločností relatívne novým pojmom. Čoraz častejšie sa skloňuje najmä vo firmách s medzinárodným pozadím, od ktorých získavajú dcérske spoločnosti odborné informácie aj inšpiráciu.

Aktívnejší prístup veľkých firiem k téme je citelný hlavne od roku 2021, kedy nastali zmeny v legislatíve Európskej únie. Rozhodlo sa o povinnom reportovaní nefinančných ukazovateľov, čo prinútilo firmy konať. Ďalšou motiváciou pri rastúcom vplyve ESG do jadra spoločností je silný spoločenský tlak, vlastná firemná stratégia a dlhodobé ciele trvalej udržateľnosti. Povedomie o klimatickej zmene a z nej vyplývajúcej

nutnosti konať stále patrí medzi menej motivujúce stimuly pre transformáciu so zameraním na ESG. Práve tento prístup k zmene klímy zvyrazňuje rozdielnosť medzi ideálnym a reálnym svetom.

Ako sa s príležitosťami a otázkami, ktoré téma ESG ponúka, vyrovnávajú veľké firmy pôsobiace na Slovensku? Do akej miery už implementovali ESG do svojej podnikovej stratégie a aké sú ich plány? Čo je pre nich najväčšia výzva v rámci ESG? A v čom by potrebovali pomoc? To všetko poodhaľuje štúdia Mazars s vedúcimi pracovníkmi firiem, realizovaná v spolupráci s prieskumnou agentúrou Ipsos Slovensko.

Mickaël Compagnon
Managing Partner
Mazars na Slovensku

Technické požiadavky prieskumu

Kvalitatívny prieskum realizovala prieskumná agentúra Ipsos Slovensko na vzorke 10 vybraných firiem s regionálnym zastúpením naprieč celou Slovenskou republikou. Vybrané spoločnosti museli splňať kritérium minimálne 250 zamestnancov.

Pri prieskume bola použitá metóda individuálnych rozhovorov. Respondenti zastupujúci skúmané firmy reprezentovali pozície vedúcich pracovníkov (členovia predstavenstva), manažéri, ktorí majú na starosti aj ESG tému (Enviromental & Energy manažéri), prípadne HR manažéri vo firmách, kde ESG oblasť zatiaľ nie je priradená inej špecifickej pozícii.

Dopytované firmy pôsobia v segmentoch informačných technológií (IT), výroby (elektronika, potravinárstvo), telekomunikácií, automobilového priemyslu, maloobchodu a dopravy.

Obsah

- 5** Environmentálna a sociálna zodpovednosť
- 7** ESG ako nový pojem, ktorý je zatiaľ strašiakom
- 9** Zmena vnímania ESG v uplynulých rokoch
- 11** Pripravenosť v jednotlivých oblastiach ESG je rôzna
- 13** ESG stratégia, plány a ciele už niekde existujú
- 16** Cirkulárna ekonomika ako najväčšia výzva ESG
- 19** Zvyšovanie investícií do ESG
- 21** Firma musí vyhrať boj sama so sebou
- 22** Chcem sa o ESG učiť, no potrebujem pomoc
- 23** Ďaleko či prídaleko? ESG bude večnou výzvou

1 Environmentálna a sociálna zodpovednosť

Priorita vymedzená nielen legislatívou

Vybrané veľké spoločnosti, ktoré zamestnávajú viac ako dvestopäťdesiat zamestnancov a zároveň patria medzi verejne známejšie spoločnosti na Slovensku, chcú byť vnímané ako transparentné, otvorené spoločnosti s inovatívnym napredovaním. Ich hlavným cieľom je, aby ich kľúčové záujmové skupiny vnímali ako zodpovedné subjekty.

Po tom, ako v uplynulých rokoch, tieto spoločnosti usilovne pracovali na imidži spoločensky zodpovedných partnerov pre svoje bezprostredné okolie i región, v ktorom pôsobia, nastáva posun v rámci stanovenia hlavných cieľov. Väčšina zo spoločností zastáva názor, že je v ich záujme, aby boli vnímané ako environmentálne a sociálne zodpovedné firmy. Takto vnímané chcú byť nielen na základe podpory externých environmentálnych a inak spoločensky prospešných projektov, ale aj z hľadiska ich interného fungovania.

„Chceme žiť viac v spojitosti s komunitou v regióne. Chceme, aby nás vnímali ako ich súčasť a podporovateľa.“

(Automobilový priemysel)

Postoj väčších spoločností k životnému prostrediu a sociálnym aspektom je verejnosťou dôkladne sledovaný. Pozitívnym zistením je, že mnohé spoločnosti majú záujem zistiť, akými spôsobmi by bolo možné znížiť či úplne eliminovať negatívne dopady na životné prostredie. Firmy si uvedomujú, že pri legislatívne podmienenom zavádzaní ESG nejde vždy o prirodzený proces. Je to však dôležitý krok pre budúcnosť planéty a samé na ňom chcú participovať.

„Smerom k ESG nás posúvajú aj témy, ktoré hýbu svetom. Je to napríklad zhoršujúca sa klimatická kríza.“

(Výroba)

Predstavenie nielen CSR aktivít, ale aj rozvíjajúceho sa ESG nastavenia v internom prostredí, pomáha spoločnostiam pri budovaní ich dobrého mena. Komunikácia projektov, na ktorých firmy aktuálne pracujú alebo ich zatiaľ len plánujú, môže priniesť želaný efekt.

„Aj my hovoríme v našej kampani: buďte náš ESG partner.“

(IT)

Spoločnosti si taktiež uvedomujú, že očakávania ich zákazníkov, obchodných partnerov a ďalších zainteresovaných strán sa zvyšujú. Ako príklad poslúžia sprísňujúcejšie sa nároky na znižovanie tvorby emisií. Preto od tých najodvážnejších a často aj najskúsenejších ESG hráčov môžeme počuť smelé plány o udržateľnom podnikaní. S očakávanými, ale aktuálne už aj so známymi prekážkami počítajú všetky spoločnosti.

„Oproti minulosti je teraz v rámci tendrových podmienok našich odberateľov požadované aj to, aby firma preukázala aj ekologické certifikáty.“

(Výroba)

Z dôvodu tlaku legislatívy a záujmových skupín (vrátane verejnosti), sme svedkami **transformácie zmyslania spoločností** ohľadom **nastavenia ich vnútornej štruktúry**. Cieľom sa stáva pretavenie environmentálnej a sociálnej zodpovednosti z myšlienky do merateľnej podoby. Vnímame tiež snahu aplikovať spoločensky zodpovedné správanie do každodenných **rozhodovacích procesov**.

„Aj vedenie pochopilo, že musí agendu ESG priradiť niekomu, kto s ňou bude dôkladne pracovať. Preto bola vytvorená moja pozícia a čoskoro ku mne príde ešte jedna nová posila.“

(Telekomunikácie)

2 ESG ako nový pojem, ktorý je zatiaľ strašiakom

Ako podnikat' zodpovedne a udržateľne s ohľadom na aspekty životného prostredia

Skratka **ESG** (z anglického „Environmental, Social, and Governance“) sú environmentálne, sociálne a riadiace kritéria, ktoré sa stali súborom noriem pre činnosti spoločností.

ESG vo svojom koncepte zahŕňa tieto **tri piliere**, ktoré sú pre udržateľnosť kľúčové a v súčasnej klimatickej kríze nevyhnutné. Je nesmierne dôležité mať na zreteli, že **ESG v súčasnosti už nie je iba marketingovou stratégiou**, ale je to kľúčový faktor, ako si môžu spoločnosti zaistiť stále miesto na trhu.

Environmentálny aspekt má za úlohu hodnotiť spoločnosť z hľadiska dopadov na životné prostredie. Firma je posudzovaná na základe toho, ako vplýva na životné prostredie, akým spôsobom nakladá s odpadmi, aký je jej prístup k využívaniu prírodných zdrojov a aké zdroje energie pre svoje podnikanie využíva.

- „V minulosti u nás environmentálny pilier absentoval. Teraz je to už niečo záväzné, čo musíme dodržiavať.“ (Doprava)

Sociálne kritériá preskúmajú silné a slabé stránky spoločnosti v súvislosti s riadením vzťahov medzi zamestnancami, dodávateľmi, zákazníkmi a komunitami a inými zainteresovanými stranami, medzi ktorými spoločnosť pôsobí. Medzi tieto kritériá patria napríklad sociálne aspekty produktovej zodpovednosti, pracovné podmienky, zdravie a bezpečnosť zamestnancov, vzťahy so zamestnancami či diverzita na pracovisku.

Podnikové riadenie sa zaoberá daňovou transparentnosťou, vnútornými kontrolami spoločnosti, právami akcionárov, platmi vedúcich pracovníkov. Zároveň rieši, akým spôsobom úspešne eliminovať korupciu a úplatkárstvo v spoločnosti.

- „Musia sa dodržiavať princípy podnikania a aj etické princípy medzi všetkými zamestnancami.“ (Telekomunikácie)

„My tieto pojmy nerozlišujeme. Celá táto politika u nás nefunguje pod pojmom ESG. Rozdeľuje sa na dve časti, a to environmentálne aspekty cez KPIs. Sociálny aspekt máme uchopený cez nástroje a techniky, s ktorými pracuje HR. Pod „governance“ by sme mohli zaradiť riadenie firmy tak, aby bolo zodpovedné.“

(Automobilový priemysel)

2 ESG ako nový pojem, ktorý je zatiaľ strašiakom

Ako vnímajú ESG spoločnosti?

Väčšina spoločností postupne zisťuje, že **ESG** je téma, ktorá zahŕňa množstvo námetov a firemných výziev. Pri nastavovaní činností firmy v oblasti ESG, ktoré priebežne zavádzajú, myslia spoločnosti hlavne na **ekonomickú rentabilitu**. Zároveň však už implementujú aj otázku **ekológie**.

Často majú firmy **zavedené ESG riešenia** a aktivity, o ktorých netušia, že patria pod **ESG**.

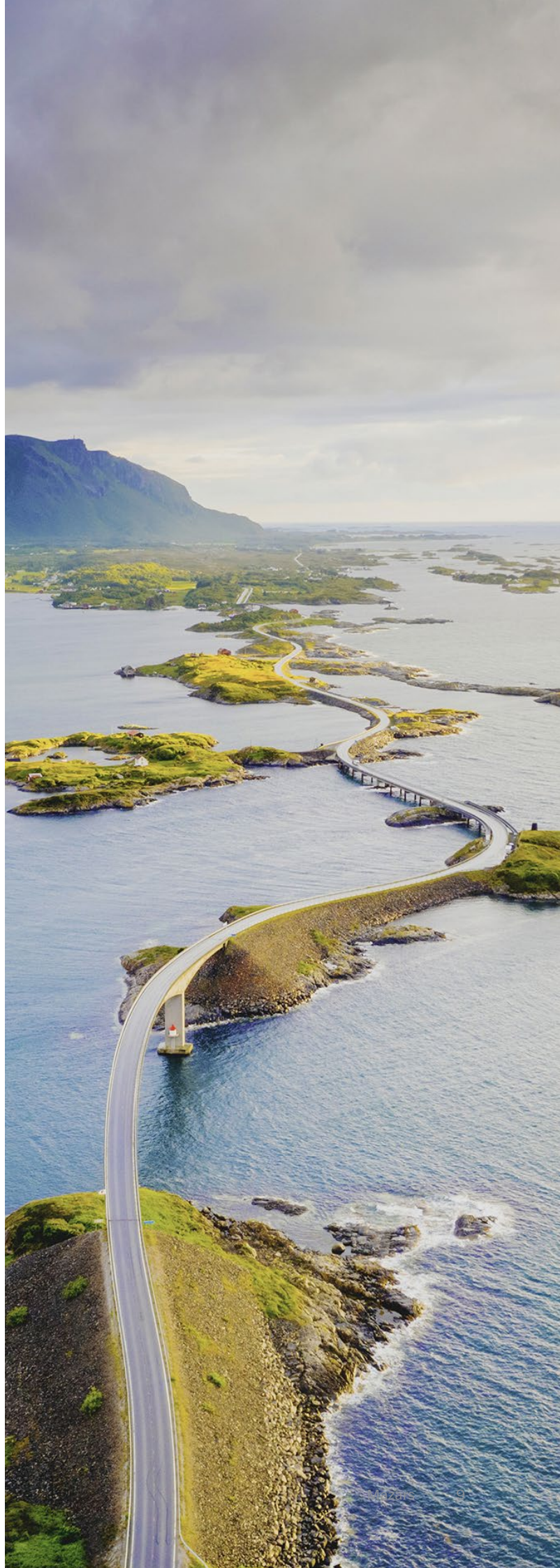
„Keď sa k nám dostali ESG odporúčania, ktoré máme dodržiavať, pri mnohých sme zistili, že my to už vlastne robíme.“

(Výroba)

Je nutné povedať, že presné znenie troch základných pilierov poznajú len firmy, ktoré s **ESG** už aktívne pracujú. Väčší dôraz na manažment ESG je v spoločnostiach, ktoré sú súčasťou medzinárodnej skupiny. Viacerí zástupcovia podnikov objavujú piliere **ESG** postupne.

Čo je CSR?

CSR (Corporate Social Responsibility) je spoločenská zodpovednosť podnikov, ktorá je spájaná najmä podporou životného prostredia, znevýhodnených komunití, či charitatívnych organizácií, firemným dobrovoľníctvom a podobne.

3 Zmena vnímania ESG v uplynulých rokoch

ESG sa stáva u mnohých prioritou. Dokonca aj veľké spoločnosti sa zhodli na tom, že sa vnímanie ESG za posledné roky výrazne posilnilo. Vďaka tomu nastal posun k ekologickejšiemu nastaveniu riadenia procesov v spoločnosti.

V niektorých segmentoch, ako je napríklad automobilový priemysel alebo výroba, je **posun citelný** aj pri reštrukturalizácii firmy. Široká téma ESG a **nutnosť** zaviesť konkrétne riešenia vyžaduje v štruktúre firmy **nové pracovné pozície**.

„Keď som začínal pracovať v tejto firme, tak bol jeden človek zodpovedný za životné prostredie celého podniku. Dnes má každý vedúci zamestnanec v popise práce zodpovednosť za životné prostredie vo svojej oblasti. V najvyššom vedení máme riaditeľa pre udržateľný rozvoj.“

(Automobilový priemysel)

Čo patrilo medzi hlavné dôvody zmeny nastavenia smerom k ESG?

Tlak legislatívy v EÚ a SR:

- „Hlavný dôvod je legislatíva a smernice EÚ. Najväčší dopad má tzv. taxonómia – všetky firmy nad 250 zamestnancov a s určitým obratom budú musieť reportovať aj nefinančné aktivity.“ (Maloobchod)

Silnejúci spoločenský tlak:

- „Chodia nám e-maily s požiadavkami od zainteresovaných strán. Téma je stále viac relevantná pre bežných ľudí. Chcú vedieť, čo konkrétne robíme navyše v porovnaní so štandardom. Zo strany zákazníkov je to zvedavosť.“ (Výroba)

Vnímanie ekologických problémov planéty a snaha eliminovať ich dopad:

- „Sústredíme sa na témy, ktoré hýbu svetom. To je aj zhoršujúca sa klimatická zmena.“ (Výroba)

Zmena vedeckých poznatkov:

- „Teraz sa ukázalo, že látkové tašky zanechávajú oveľa vyššiu uhlíkovú stopu ako plastové. Uvidíme, ako to budeme riešiť.“ (Maloobchod)

3 Zmena vnímania ESG v uplynulých rokoch Posun a aktivity spoločností v súvislosti s ESG

Miera vplyvu na okolité prostredie je pre spoločnosti mimoriadne dôležitá najmä preto, aby ich podnikanie bolo ekonomicky úspešné, ale zároveň aj spoločensky zodpovedné. Ako sa s novým cieľom popasovali jednotlivé segmenty a aké aktivity pre udržateľné podnikanie rozvíjajú?

Doprava

Výmena vozového parku, sociálna zodpovednosť, kvalitné zázemie, zabezpečenie diverzity.

„Za posledný rok a pol sme obmenili celý vozový park. Teraz sme v medzistupňovej úrovni, čiže všetky autobusy sú na najvyššej ekologickej úrovni v oblasti spaľovacích motorov, tzv. EURO 6.“

Výroba

Využívanie lokálnych zdrojov a vratných balení, vysoká miera recyklovaného odpadu.

„Podarilo sa nám skoro nemožné – recyklujeme 98 % výrobného odpadu.“

Maloobchod

Zrušenie plastových tašiek, obmedzenie vyhadzovania potravín, obmedzenie elektrickej energie z neudržateľných zdrojov, elektromobily vo vedení spoločnosti, úsporné žiarovky v prevádzkach, produkty z udržateľného pestovania a chovu.

„Potravínový odpad bol obrovský problém, teraz je to už minimálne.“

IT

Meranie uhlíkovej stopy (kroky k zníženiu), zelené budovy, zelená energia.

„Chceme byť spoločensky zodpovedná firma.“

Telekomunikácie

Kontrola energetických tokov a ich zefektívňovanie, bezpapierové fungovanie, odpadové hospodárstvo, spotreba palív, facility manažment.

„Podarilo sa nám nastaviť odber starých telefónov, z ktorých sa veľká časť opäť zužitkuje. Máme aj naďalej v pláne projekt vylepšovať.“

Automobilový priemysel

Biodiverzita v areáli závodu, vývoj vlastnej platformy pre vodíkové vozidlo, smerovanie k výrobe elektromobilov, triedenie odpadu, využívanie recyklovaných odpadových plastov z morí a oceánov.

„Momentálne pracujeme na vývoji vlastnej platformy pre vodíkové vozidlo.“

4 Pripravenosť v jednotlivých oblastiach ESG je rôzna

Dodržiavanie princípov ESG očami spoločností

Aké konkrétne aktivity vykonávajú spoločnosti v rámci piliera „sociálne kritériá“?

Doprava

Sociálna zodpovednosť, kvalitné zázemie, zabezpečenie diverzity.

„Na trhu je nedostatok šoférov, takže my sa v tejto oblasti musíme veľmi činiť. Chceme k nám prilákať nových zamestnancov, preto majú u nás nadštandardné podmienky. Či už je to muž alebo žena.“

Automobilový priemysel

Podpora komunít, hlavne v regióne pôsobenia, spolupráca so školami (duálne vzdelávanie) a s univerzitami.

„Chceme byť partner pre mesto a ľudí u nás v regióne.“

Telekomunikácie, maloobchod

Fungujúce nadácie firmy považujú za úspech. Diverzita zamestnancov, sociálna zodpovednosť.

„Nadácia nám funguje roky, sme na ňu právom pyšní.“

Maloobchod

Spolupráca s neziskovými organizáciami, vzdelávanie farmárov, charta diverzity.

„Spolupracujeme s jednou slovenskou nadáciou, s ktorou nastavujeme naše procesy podľa Charty diverzity.“

Výroba

Podpora regionálnej ekonomiky využívaním služieb a produktov v závode od firiem z regiónu, znižovanie spotreby, neplytvanie zdrojmi (elektrická energia, voda), znižovanie emisií.

„Chceme podporovať miestne komunity.“

Telekomunikácie

Pomoc znevýhodneným skupinám (napr. nepočujúci), podpora učiteľov, vybavenie škôl IT zariadeniami, projekty pre deti a mládež, etický kódex – transparentnosť, diverzita zamestnancov.

„Realizujeme už viacero rokov projekty pre mládež, kde sa ju snažíme digitálne vzdelávať. Pomohli sme aj s vývojom aplikácie pre nevidiacich.“

Aké ďalšie aktivity vykonávajú spoločnosti v rámci piliera „riadiace kritériá“?

Viacere segmenty deklarujú zmenu v spôsobe riadenia tejto agendy.

- „Aj vedenie pochopilo, že musí agendu ESG priradiť niekomu, kto s ňou bude dôkladne pracovať. Preto bola vytvorená moja pozícia a čoskoro ku mne príde ešte jedna nová posila.“ (Telekomunikácie)

Pri spoločnostiach, ktoré nemajú medzinárodné pozadie, prichádza kritika z vlastných radov o brzdení niektorých ESG riešení práve kvôli spiatocníckemu mysleniu vedenia.

- „Mohli by sme byť ešte ďalej, ak by nevládol pocit, že pokiaľ to doteraz fungovalo dobre, bude to tak aj ďalej. Často sa zmeny robia len z tlaku legislatívy. Našťastie to tak nie je vždy.“ (Doprava)

Jednou z kľúčových úloh riadiacich kritérií je naplno integrovať princípy zodpovedného podnikania do DNA firmy. A to je úloha, ktorej sa viac darí v segmentoch automobilového priemyslu a výroby.

- „Celý náš sektor sa pomaly nastavuje na výrobu elektromobilov. Práve tej sa začíname prispôbovať vo všetkom.“ (Automobilový priemysel)

4 Pripravenosť v jednotlivých oblastiach ESG je rôzna

Aktivity, ktoré vyvolávajú v spoločnostiach pocit hrdosti

Hrdosť firiem sa často vzťahuje na ESG či CSR projekty, ktoré realizujú dlhodobo, napríklad podpora regionálnych projektov. Mnohé oceňujú zavedenie novej metodológie merania uhlíkovej stopy, ktorá spoločnosti fascinuje a zároveň posúva ďalej. Niektoré sú pyšné na svoju sociálnu politiku, pretože tá dokáže prilákať nových zamestnancov.

Ktoré aktivity boli pre spoločnosti TOP aktivitami?

1. Znižovanie potravinového odpadu a komunitné projekty

Relevantné výsledky pri znižovaní potravinového odpadu sú úspechom posledných rokov v maloobchodnom segmente. Pridáva sa aj úspešná podpora komunitných projektov.

2. „Zelený mesiac“

Segmenty sa snažia zdvihnúť celkové povedomie o udržateľnom podnikaní či environmentálnom nastavení biznisu na celofiremnej úrovni. V IT sektore sa podarilo pripraviť v spolupráci so známou nadáciou celomesačné podujatie pre zamestnancov.

- „Celý mesiac sme mali množstvo eventov, do ktorých sa mohli všetci zamestnanci zapojiť v duchu hesla – Urob niečo pre životné prostredie.“ (IT)

3. Certifikát „Zodpovedná organizácia“

Výrobné spoločnosti vnímajú ako pozitívny výsledok ich postupného napredovania k udržateľnému podnikaniu najmä certifikáty, ktorých získanie sprevádza náročný proces.

- „Dosiahli sme výsledok deväťdesiatich piatich percent recyklácie z nášho celkového odpadu. Je to výborný výsledok, na ktorý sme hrdí. Chceme ho ešte vylepšiť.“ (Výroba)

4. Meranie uhlíkovej stopy

Činnosť úzko prepojená s meraním uhlíkovej stopy je vnímaná ako pozitívna súčasť trendov ESG. Mnohé firmy sa so spomínanou diagnostikou stretávajú prvýkrát až tento rok. V reportoch oceňujú

prehľadnosť pri hodnotených oblastiach, v ktorých sa uhlíková stopa posudzuje, a poradenstvo pre zníženie uhlíkovej stopy.

- „Aktuálne čakáme na výsledky prvého merania uhlíkovej stopy našej spoločnosti. Podľa výsledkov budeme robiť ďalšie kroky.“ (Výroba)

5. Pomoc Ukrajine

Vojenský konflikt na Ukrajine spustil množstvo aktivít vo veľkých spoločnostiach, ktoré zareagovali promptne.

V automobilovom priemysle firmy vytvorili nové pracovné miesta pre Ukrajincov, ktorým bolo ponúknuté aj ubytovanie. Maloobchod zabezpečil potravinové dodávky pre Ukrajinu. V IT segmente sa množstvo dobrovoľníkov vydalo pomáhať priamo na hranice.

- „Zapojilo sa okolo 200 zamestnancov, ktorí dobrovoľne, bez finančnej odmeny, obetovali svoj voľný čas a išli pomáhať. Som na nich nesmierne hrdá!“ (IT)

6. Sociálna zodpovednosť

Okrem bežných výhod, ktoré sú poskytované zamestnancom z oblasti dopravy, sú vytvorené aj špeciálne benefity, napr. často využívaná bezúročná pôžička. Tieto benefity pôsobia lákavo na pracovnom trhu.

- „Na tento benefit sme hrdí, lebo ho nemá nikto. Ak zamestnanec nutne potrebuje peniaze – napr. na pokazené auto – vieme mu požičať. Postupne nám ich potom spláca z výplaty podľa dohody. Taktiež od nás zamestnanci dostávajú dôchodok po dvadsiatich odpracovaných rokoch.“ (Doprava)

5 ESG stratégia, plány a ciele už niekde existujú

Pri implementovaní rozhoduje návratnosť

ESG stratégia - plány a ciele pre úspešné fungovanie spoločnosti

Dnes už nie je nič nezvyčajné na tom, že koncept ESG sa pomaly pretavuje do bežného fungovania veľkých firiem. Pri niektorých sa ESG ciele dostávajú čoraz hlbšie do celkovej stratégie spoločnosti a jej firemnej politiky – aj keď ich väčšina spoločností často definuje ako environmentálne ciele.

- „Nevieme to pod názvom ESG. Na environmentálne časti máme jasnú stratégiu, koľko odpadu budeme produkovať na jeden kus hotového výrobku alebo koľko energie chceme spotrebovať na jedného zamestnanca.“ (Automobilový priemysel)

Ciele firiem v rámci ESG stratégie

Každá spoločnosť má svoje vlastné ciele v oblasti ESG, ktoré môžu byť neoddeliteľnou súčasťou jej DNA. Dosahovať stanovené ciele pre spoločnosti rozhodne nie je ľahké, ale uvedomujú si, že môžu mať významný vplyv na fungovanie firmy v budúcnosti.

Aké sú ciele firiem v rámci ESG stratégie?

Vnútročné začlenenie ESG tém do DNA spoločnosti (takmer všetky segmenty).

- „Vo firme chýba vnútročné pochopenie k téme. Bude sa to musieť komunikovať naprieč firmou. To je jeden z cieľov.“ (Telekomunikácie)

Náhrada neudržateľných zdrojov energie za udržateľné (napríklad vykurovania plynom a od 2035 uhlíková neutralita.)

- „Už pred rokom sme začali riešiť alternatívne zdroje, vojna to teraz len urýchlila.“ (Automobilový priemysel)

ISO certifikáty kvality ako základ fungovania mnohé segmenty naďalej považujú za jadro ďalšej stratégie.

- „Používame ISO. Je to dobré hodnotenie, ktoré funguje. Na autobusy sme nalepili nálepky – Sme zodpovedná spoločnosť.“ (Doprava)

Znižovanie uhlíkovej stopy pomocou využitia ekologickej udržateľnosti v mobilite – zavádzanie elektromobility a zapájanie mikromobility.

- „Máme snahu dostať nielen manažment do elektromobilov, ale aj zamestnancov na kolobežky.“ (IT)

Akým spôsobom spoločnosti zaviedli nové zmeny do svojich podnikov?

V rámci prieskumu sme zistili, že veľké firmy používajú ako zdroj inšpirácie pri zavádzaní zmien ich fungovanie v zahraničí. Deklarujú, že prístup k ESG procesom kopírujú od svojich materských firiem.

Takáto inšpirácia sa však vždy prispôbuje slovenskému trhu a možnostiam slovenskej spoločnosti. Takmer nikdy nie je stopercentne totožná.

„Nebudeme si tajiť, že každá veľká skupina chce byť v súlade s ESG princípmi. Platí tu, že kto zmešká vlak, zmešká všetko. Nie je však možné preberať všetky nápady na slovenský trh.“ (Telekomunikácie)

Nová smernica EÚ o vykazovaní informácií o udržateľnosti podnikov

(CSRD – z ang. Corporate Sustainability Reporting Directive)

Veľkým plánom väčšiny spoločností je realizácia správy o udržateľnosti, tzv. **ESG nefinančného reportu**, ktorý bude zahŕňať relevantné zložky v environmentálnej a sociálnej oblasti a v oblasti správy a riadenia.

Samotná realizácia **ESG reportu** sa javí ako veľká výzva, avšak firmy si uvedomujú, že mnohé sledované položky, ktoré bude po novom nutné vykazovať, sú už dávno sledované. Ostáva sa aktívne pripraviť aj na doteraz nemerané ukazovatele, ktoré teraz zavádzajú do bežného fungovania. Je to napríklad **meranie uhlíkovej stopy**.

- “Áno, na jednej strane je otravné, že vás niekto odrazu núti pripraviť dodatočné podklady a áno, je to pre niekoho práca navyše. Uvedomujeme si však, že tieto dáta dávno existujú, len ich nikto zatiaľ nedal do excelovských tabuliek.“ (Telekomunikácie)

Plánované ESG aktivity podnikov

V segmente automobilového priemyslu je zrejmé, že pri mohutnosti témy ESG a prichádzajúcich legislatívnych zmenách, budú firmy musieť **viac komunikovať so štátom**. Aktívne zapojenie sa verejnými dialógmi do nastavenia legislatívy je pre ne kľúčové. Ich momentálne rozpracovaným cieľom je vlastná platforma na vodíkové vozidlo.

- „Nechceme sa len prizerať, ale chceme byť súčasťou verejnej diskusie o zmenách vo vzťahu

k legislatíve. Ako automobilový priemysel by sme mohli mať pri celom tom nastavovaní silnejší vplyv.“ (Automobilový priemysel)

Vo **výrobnom segmente** sú každoročne definované ciele v spojitosti s **obalovým hospodárstvom**. Certifikácia v oblasti environmentálneho podnikania je pre firmy taktiež prioritou. Ide napríklad o certifikát „Zodpovedná organizácia.“

- „Čo sa týka životného prostredia, dlhodobo máme nastavené ciele na ročnej báze – či už ISO alebo iné.“ (Výroba)

V **telekomunikáciách** je plán budovania zelenej siete naďalej aktuálny, a to aj pri budovaní 5G siete.

- „Už od roku 2021 deklarujeme, že naša sieť je zelená. Vieme dokázať, že využívaná energia pochádza zo zelených zdrojov a chceme v tom pokračovať.“ (Telekomunikácie)

Medzi ďalšie plánované aktivity patrí u mnohých snaha posunúť sa v **cirkulárnej ekonomike** a obalovej politike.

V **dopravnom segmente** relatívne rýchlo napreduje zavádzanie nových environmentálnych riešení, pretože očakávania ich odberateľov rýchlo stúpajú.

- „Museli sme našu spoločnosť trochu prehodnocovať na základe riadenia, sociálnej oblasti, ale hlavne v oblasti životného prostredia. Okrem dobrých vodičov a skvelých autobusov musí byť pre zadávateľov zákaziek zodpovedná už aj samotná spoločnosť. (Doprava)

Obchodnú stratégiu pobočiek, ktoré sú rozmiestnené na Slovensku, usmerňuje ich materská firma.

Maloobchodné značky zúčastnené prieskumu so západoeurópskym pozadím, sú v ESG stratégiách skúsenejšie ako značky bez takejto podpory. Inšpiráciu a smerovanie čerpajú hlavne z centrály svojej nadnárodnej spoločnosti. Do svojich plánov zahŕňajú aj oblasť **udržateľného nákupu** alebo prevádzky.

- “My máme nastavené korporátne ciele. Ide o päť hlavných kategórií – zákazníci a udržateľný nákup, partneri, udržateľná prevádzka, komunity, zamestnanci. V tomto rámci už máme aktivity, ktoré budeme ďalej rozvíjať.“ (Maloobchod)

IT segment deklaruje snahu o **podchytenie spotreby elektrickej energie**, úplné obmedzenie firemných vozidiel so spaľovacími motormi, ale i snahu zvýšiť povedomie o ESG medzi všetkými zamestnancami v rámci celej spoločnosti.

- „Naša stratégia spočíva v ESG a CSR projektoch. Vnímame ich ako celok.“ (IT)

6 Cirkulárna ekonomika ako najväčšia výzva ESG

Lineárny model je momentálne ústredným ekonomickým modelom súčasnosti. V praxi si pod ním môžeme predstaviť jednosmerný chod, ktorý zahŕňa ťažbu surovín, spracovávanie surovín na výrobky, distribúciu výrobkov do rôznych oblastí až k spotrebiteľovi, ktorý si ich kúpi, využije a nakoniec vyhodí. Takýmto spôsobom vzniká odpad, ktorý končí na skládkach - alebo v horšom prípade - vo voľnej prírode. Alternatívou lineárneho ekonomického modelu je cirkulárna ekonomika, tzv. obehové hospodárstvo, ktoré je od roku 2015 kľúčovou politickou témou v EÚ.

Cirkulárna ekonomika

Väčšina segmentov spája tému cirkulárnej ekonomiky so snahou o nulový nerecyklovateľný odpad. Preto ich snahy vo veľkej miere vedú k výrobe plne recyklovateľných výrobkov, hľadaniu riešenia v obalovej stratégii a v následnom zbere a triedení odpadu. Cieľom cirkulárnej ekonomiky je zaistenie zdravého životného prostredia a efektívneho využívania prírodných zdrojov, čoho výsledkom je minimalizácia odpadu, materiálovej náročnosti, prípadne zníženie nákladov na výrobu nových výrobkov.

V niektorých segmentoch ide aktuálne skôr o „tému budúcnosti“, ktorej sa venujú spoločnosti len v teoretickej rovine alebo v rovine počiatočného testovania.

- „Zaviedli sme nejaké nové riešenia, ale zatiaľ ich testujeme. Nemáme ich vyhodnotené. Učíme sa v tejto téme orientovať.“ (Telekomunikácie)

Cirkulárna ekonomika je najvýraznejším cieľom v automobilových spoločnostiach. Smelé plány na nulovú tvorbu odpadu sú ale finančne veľmi náročné. Privítali by preto väčšiu podporu od štátu. Postupne však zavádzajú inovácie pre dosiahnutie tohto cieľa.

- „V lakovni sa nám podarilo zaviesť novú technológiu suchého lakovania. Vytvára odpad – kontaminovaný cement, z ktorého sa dá spracovať vápenec v cementárňach.“ (Automobilový priemysel)

Maloobchod označuje túto tému ako veľmi dôležitú.

- „Je to pre nás top priorita, lebo ide o komplexnú zmenu – zmena správania nielen v rámci našej prevádzky, ale aj v rámci dodávateľského reťazca a aj našich zákazníkov.“ (Maloobchod)

Produktová zodpovednosť

Hlavnou prioritou vo výrobe a v automobilovom priemysle je čistá výroba, ktorá **čo najmenej zaťažuje životné prostredie** a po využití produktu má **čo najmenší dopad na životné prostredie**. Požiadavky legislatívy sú práve pre tieto segmenty **najvýraznejšie**.

- „Produktová zodpovednosť pre nás znamená, že naše produkty musia spĺňať komplexné požiadavky legislatívy našich zákazníkov od Ameriky až po Čínu.“ (Automobilový priemysel)

Pri výrobe produktov využívajú výrobcovia **regionálne zdroje**.

- „Dovážame mlieko z fariem z okolia. Avšak už len chov kráv zanecháva obrovskú uhlíkovú stopu, nehovoriac o následnom dovoze mlieka.“ (Výroba)

V **telekomunikáciách** respondent považuje tému produktovej zodpovednosti za jednu z najdôležitejších. Sústredia sa na **zákaznícku skúsenosť a spokojnosť** so sieťou. I napriek tomu je práve v sektore telekomunikácií táto oblasť skloňovaná aj v negatívnom kontexte kvôli vplyvu smartfónov a zariadení na mládež.

- „Existuje tienistá stránka používania informačných technológií a internetu vôbec. Je samozrejmé, že robíme kampane a projekty, aby sme situáciu vyvážili.“ (Telekomunikácie)

V **doprave** vnímajú tému produktovej zodpovednosti druhotne, pretože ju prisudzujú výrobcovi vozidiel.

Podľa prieskumu sa aj v **IT** segmente táto téma rieši minimálne, pretože väčšou prioritou kladie na iné oblasti.

6 Cirkulárna ekonomika ako najväčšia výzva ESG

Ako jednotlivé segmenty hodnotia klimatickú krízu?

Túto krízu vnímajú **všetky segmenty**. Plne si uvedomujú globálny dopad zmeny klímy a vplyv veľkých spoločností na tento problém.

Od inštitúcií sa očakáva, že budú mať prehľad o dosahu klimatických a environmentálnych rizík na podnikateľské prostredie, v ktorom pôsobia. A to v krátkodobom, strednodobom, ale i dlhodobom horizonte, aby mohli prijímať riadne podložené strategické a obchodné rozhodnutia.

Uhlíková stopa

V pozadí spoločností je hlavným cieľom znižovanie uhlíkovej stopy. Spoločnosti začínajú uhlíkovú stopu merať, vyhodnocovať a plánovať kroky na jej znižovanie. Vo firmách panuje pocit, že v tejto oblasti citelne napredujú.

Korporátne spoločnosti s hodnotami uhlíkovej stopy už pracujú a reportujú ich (napr. maloobchodný sektor).

- „V rámci ekológie si meriame aj uhlíkovú stopu. To znamená, aký má naša spoločnosť vplyv na klímu – koľko míňame energií, nastavenie procesov vo výrobe, dokonca sú tam zahrnuté aj cesty zamestnancov do práce.“ (Výroba)

V rámci plánov na znižovanie uhlíkovej stopy sa vo výrobe skloňujú aj vlastné udržateľné zdroje, hlavne fotovoltaika či veterné turbíny.

Pri firemných stratégiách je znižovanie uhlíkovej stopy pevne daný cieľ, napríklad v **automobilovom priemysle** alebo v **maloobchode**.

- „Je to v podstate náš strategický cieľ – dekarbonizácia. Súvisí s tým, že do roku 2039 máme nastavenú mapu uhlíkovej stopy a jej znižovania až na nulu.“ (Automobilový priemysel)

Telekomunikácie si uvedomujú energetickú náročnosť ich siete a obávajú sa, že dosiahli maximálnu redukciiu. Trend vyzerá byť skôr opačný.

- „Naše Základňové stanice mobilnej siete BTS, ktoré staviame, vyžadujú aj chladenie. Teraz sa stavia aj 5G sieť, ktorá je energeticky náročnejšia ako 4G.“

Niektoré segmenty deklarujú **prepojenie** viacerých tém a oblastí práve z dôvodu zmeny klímy.

- „Podľa mňa to je opäť všetko previazané. Čo sa týka alternatívnych zdrojov, tie tiež nemáme, aj keď si uvedomujeme, že by sme mohli.“

(Maloobchod)

Projekty diverzity a pracovnej etiky

Oblasť diverzity bola v minulosti výrazne podceňovaná, ale aktuálne ide o jednu z podstatných **tém ESG**. Posledné roky sa veľké spoločnosti **chvália úspechmi** aj na poli diverzity.

Etický kódex, zahrňujúci otázky diverzity a pracovnej etiky, je základný kameň v segmentoch výroby, automobilového priemyslu, telekomunikácií, ale aj v maloobchode.

Rovnomerné rozloženie pohlaví je v niektorých oblastiach **náročnejšie**, aj keď snaha a kroky nastavené sú.

- „U nás je málo vodičiek, nie je to veľmi populárne povolanie pre ženy, ale na druhej strane, v administratíve máme málo mužov. Podmienky majú v oboch prípadoch všetci rovnaké.“ (Doprava)

Náročnosť témy sa deklaruje aj v telekomunikáciách na manažérskej úrovni.

- „Náročná je diverzita v rámci tímov. Je to citlivo vnímaná téma hlavne z manažérskeho pohľadu.“

Do oblasti diverzity zahŕňajú veľké spoločnosti aj iné **národnosti**. Aktuálny príliv **obyvateľov z Ukrajiny** využili spoločnosti na prijatie nových zamestnancov.

- „Zamestnávame 650 ukrajinských zamestnancov, ale máme aj rôzne ďalšie národnosti.“ (Automobilový priemysel)

V **IT sektore**, ktorý bol tiež v minulosti heterogénne nastavený pre mužov, sa objavujú úspechy.

- „Máme najviac žien v IT na Slovensku. Realizujeme aj tzv. IT cross-day pre všetkých.“

Zelená kancelária

Medzi hlavné témy, ktoré zahŕňa oblasť tzv. zelenej kancelárie, začleňujú spoločnosti nové druhy ekologických riešení už priamo vo svojich priestoroch. Najčastejšie deklarujú cieľ ušetrenia energií. Ktoré zmeny boli uvedené do chodu?

Zdieľané pracovné miesta (Automobilový priemysel, IT...)

- „Mnohí pracujú z domu a už nepotrebujeme toľko priestorov. Šetríme tým na nákladoch.“ (IT)

Kancelárie bez košov

Nový stupeň prístupu k odpadu, ktorý sa objavil v

6 Cirkulárna ekonomika ako najväčšia výzva ESG

maloobchodoch, sú kancelárie bez košov.

- „Skúsili sme zaviesť kancelárie bez košov. Tým, že sme umiestnili len štyri veľké koše na separovanie na chodbu sme chceli dosiahnuť, aby vznikalo menej odpadu a aby mali zamestnanci dôvod vstať zo stoličky.“ (Maloobchod)

Šetrenie energií

Mnohé firmy šetria energie napríklad aj znížením vizuálneho smogu v predajniach (Telekomunikácie) alebo výmenou žiaroviek za LED žiarovky (Výroba).

Redukcia papiera

- „Zmluvy už netlačíme. Pripravujeme ich elektronicky cez nástroj DocuSign.“ (Automobilový priemysel)

V oblasti dopravy priznávajú, že sa im nedarí redukovať využitie papiera podľa predstáv.

- „U nás sa stále veľa tlačí. Príčinou je i nastavenie vedenia.“ (Doprava)

Vzdelávanie zamestnancov

- „Povedali sme si, že aj myslenie zamestnancov musíme zmeniť. Chceme, aby mysleli viac ekologicky – triedili odpad, zhasínali svetlo, zvažovali príchod do práce MHD alebo bicyklom.“ (Telekomunikácie)

Veľké spoločnosti uvažujú v tejto otázke inovatívne a zavádzajú aj nové riešenia, napríklad včelie úle v areáli závodu (Automobilový priemysel), kompostér (Maloobchod), komunitnú záhradu v areáli centrály, riadenie digitálneho obsahu (Výroba), ale taktiež prichádzajú s nápadom na výrobu vlastného recyklovaného papiera (Automobilový priemysel).

7 Zvyšovanie investícií do ESG

Priority a investície

Princípy udržateľnosti sa stávajú čoraz pevnejšou súčasťou firemnej kultúry. Jednotlivé segmenty sa zameriavajú najmä na environmentálnu oblasť, avšak medzi ich priority sa zaraďuje aj obsadenie pozície odborníka na agendu ESG.

Čo patrí medzi priority, ktoré si jednotlivé segmenty stanovujú?

- Hľadanie iných udržateľných zdrojov (energetická závislosť od Ruska)
- Dekarbonizácia
- Optimalizácia niektorých druhov odpadu
- Zladenie sa s oficiálnymi ESG požiadavkami

„Nechceme mať príliš veľa pravidiel, ale chceme sa zohrať s oficiálnymi ESG princípmi takým spôsobom, aby to celé krásne ladilo.“

(Telekomunikácie)

- Využívanie obnoviteľných zdrojov vo väčšom rozsahu
- Hľadanie regionálnych dodávateľov základných surovín
- Znižovanie uhlíkovej stopy
- Pomoc Ukrajine (apríl 2022)
- Nadačný fond (využívanie v prospech CSR projektov)
- Prioritizácia ESG aktivít so zainteresovanými stranami

„Raz za rok sedíme so zainteresovanými stranami pri diskusnom stole a nastavujeme plány aj pre ESG.“

(Automobilový priemysel)

- Hľadanie kľúča na nachádzanie nových zamestnancov
- Obsadenie pozície ESG odborníka

„Chýba nám človek pre ESG so samostatným rozpočtom.“

(Výroba)

7 Zvyšovanie investícií do ESG

Priority a investície

- **Produktová zodpovednosť**
- **Zelená sieť** (budovanie v súlade so životným prostredím)
- **Alternatívne využitie, recyklácia, atď.** (spätný odber zariadení od zákazníkov)
- **Opatrenia na zníženie uhlíkovej stopy**
- **Podpora redukcie environmentálnych dopadov z hľadiska životného cyklu**
- **Zvýšenie miery darovania hardvéru pre školy a organizácie**
- **Vytvorenie „Stanice na zber surovín“**

„Chceme podporovať región aj takýmto spôsobom.“

(Automobilový priemysel)

Investície do ESG riešení

Väčšina spoločností nemá vyčlenený celkový rozpočet na ESG aktivity. Firmy fungujú častejšie s čiastkovým rozpočtom, ktorý nie je explicitne vyhradený pre ESG. Funguje skôr ako rozpočet pridelený na celoročné aktivity pre jednotlivé útvary či oddelenia.

- „Mnohé aktivity spadajú pod jednotlivé oddelenia. Určite nemáme rozpočet na každú jednu aktivitu. Na mnohé však áno.“ (Telekomunikácie)

V prípade väčších projektov je v rámci firemnej politiky korporátnych spoločností zavedené požiadanie o pridelenie väčšieho rozpočtu.

- „Report sa vyhodnocuje na základe skupiny a podľa toho sa pridelia peniaze, ak potrebujeme niečo zafinancovať.“ (Maloobchod)

V budúcnosti väčšina firiem očakáva zvýšenie investícií do ESG aktivít.

Najčastejším cieľom investície by bolo odčleniť sa od neudržateľných zdrojov a nájsť energetickú sebestačnosť.

- „Snažili by sme sa odpojiť od verejnej siete, nájsť si vlastnú cestu k obnoviteľným zdrojom.“ (Automobilový priemysel)

Spoločnosti prišli s ďalším nápadom, do ktorého by boli schopné investovať. Tým je investícia do **automatizácie**. Výrobné sektory si uvedomujú, že vplyvom automatizácie by množstvo ľudí v tejto oblasti už nebolo potrebných. Preto pri smerovaní ESG nastavení vzniká aj hodnotová otázka.

- „Bije sa tu otázka, či chceme dať prácu ľuďom v regióne alebo ísť cestou znižovania emisií automatizáciou.“ (Automobilový priemysel)

Pre spoločnosti sa taktiež javí zaujímavou investíciou rekonštrukcia aktuálne využívaných budov. IT sektor by sa, podľa ich slov, rovno pustil do budovania „zelených striech.“

Ďalšou lákavou investíciou by pre tento segment bola investícia do nákupov elektromobilov a infraštruktúry.

V doprave by pri vyšších zdrojoch okamžite investovali do výmeny vozového parku. V rámci segmentu „sociálnych kritérií“ by radi investovali do skvalitnenia zázemia pre zamestnancov.

8 Firma musí vyhrať boj sama so sebou

Aké sú najčastejšie prekážky, s ktorými sa musia firmy vysporiadať? Spoločnosti zastúpené v prieskume považujú za najčastejšie prekážky neorganizovaný a nízky rozpočet pre ESG riešenia, nastavenie myslenia v riadení spoločnosti a medzi ostatnými zamestnancami, ale i nevedomosť, kde a ako by sa firma mohla realizovať. Prekážkou v korporáciách je tiež pomalý schvaľovací proces.

Pre niektoré spoločnosti je práve **nízky rozpočet** prekážkou v tom, aby boli v ESG oblasti efektívnejšie. Keďže pre väčšinu spoločností je ESG téma pomerne nový pojem, je pre ne veľmi komplikované nachádzať finančné zdroje navyše.

Efektívne nakladanie so zdrojmi, ktoré sú k dispozícii, je prekážkou pre tie oblasti, v ktorých síce je kapitál k dispozícii, ale nie sú určené presne priority pre ESG.

- „Pri „S“ a „G“ financie nie sú prekážkou. Tam je to skôr o efektívnom nakladaní so zdrojmi, ktoré máme a hľadanie zmysluplného využitia týchto zdrojov.“ (Telekomunikácie)

Spoločnosti, ktoré sa s ESG zatiaľ len zoznamujú, často bojujú aj s vlastnou **riadiacou zložkou firmy** či **s myslením radových zamestnancov**. Práve preto je táto prekážka vnímaná ako jedna z najvýraznejších.

- „Musíme im ukázať, že to, čo robíme, má zmysel. Chceme, aby sa im informácie dostali pod kožu, preto organizujeme aj špeciálne udalosti, do ktorých zamestnancov zapájame.“ (IT)

Zákaznícke nastavenie je náročnejšie ohýbať v niektorých odvetviach, pretože zmeny môžu byť pre niektoré skupiny ťažšie akceptovateľné.

- „My by sme radi prešli len na lístky cez aplikáciu, ale starší ľudia by s tým nevedeli pracovať. Preto lístky stále tlačíme.“ (Doprava)

Jednou z výrazných prekážok je pocit, že **o téme nepanuje dostatočná informovanosť**. Chýbajú konkrétne nápady, návrhy a riešenia, ako sa posunúť ešte o kúsok viac smerom k udržateľnosti.

- „Je to veľká téma, ktorá vyžaduje neustále vzdelávanie sa a sledovanie trendov. Pre jedného človeka vo firme je to náročná úloha.“ (Maloobchod)

Aktuálna **vojna na Ukrajine má ekonomické dopady** hlavne na segmenty ako je automobilový priemysel alebo výroba. Okrem iného prináša veľkú výzvu v podobe **nutného nahradenia ruských zdrojov**, no taktiež je prekážkou aj v **ESG plánovaní**. Témy sa prioritizujú, niektoré plány sa rušia alebo upravujú. Negatívna situácia priniesla taktiež zrýchlenie myšlienky odrezania sa od neudržateľných zdrojov.

- „V každom prípade, už minulý rok sme sa chceli odpojiť od plynovej siete. Teraz sa veci skomplikovali, no možno sa vyriešia rýchlejšie ako sme si mysleli. Uvidíme...“ (Automobilový priemysel)

Pre korporátne spoločnosti je jednou z výrazných prekážok **pomalý schvaľovací proces pri navrhovaných riešeniach**.

- „Keby chceme, napríklad, zmeniť v lakovni jednu lakovaciu linku z plynového zdroja na elektrinu, tak je potrebné na niekoľko mesiacov prevádzku odstaviť. Treba tak prijať rozhodnutie počítať s ušlým ziskom a so všetkými komplikáciami.“ (Automobilový priemysel)

9 Chcem sa o ESG učiť, no potrebujem pomoc

Veľké spoločnosti hlásia nutnosť zmeny vo vlastnej štruktúre, ako napríklad vyčlenenie funkcie ESG odborníka, vzdelávanie o téme, ale i zodpovedanie základných otázok o tom, čo presne sa z ich strany očakáva a kam má viesť konkrétna cesta k udržateľnému podnikaniu. Niektoré firmy priznávajú, že potrebujú generačnú výmenu na to, aby sa mohli posunúť.

Navrhované spôsoby a odporúčania, ako byť lepšie orientovaný v téme ESG:

Lepšie štruktúrovaná spoločnosť

IT sektor vníma, že v tejto chvíli je v oblasti ESG veľký chaos a súčasná situácia si štrukturalizáciu sama pýta.

Vzdelávanie v téme ESG

Existuje mnoho spôsobov, ako eliminovať nevedomosť prostredníctvom vzdelávacích aktivít pre zamestnancov a ich nadriadených (webináre, prednášky či workshopy).

- „Pomohlo by nám viac rozumieť téme ESG – získať vedomosti, aby sme s nimi vedeli ďalej pracovať.“ (IT)

Generačná výmena zamestnancov, niekde aj vedenia

- „Je to generácia, ktorá je menej flexibilná a otvorená takýmto zmenám. Keby prišiel niekto mladý, ale už so skúsenosťami s ESG, verím, že by to u nás dokázal naštartovať.“ (Automobilový priemysel)

Reakcia na tlak a usmernenia z vonka

- „Keď niekto z vonku povie: ‘ste super firma, ale bolo by lepšie, ak by ste boli viac zelení,’ tak sa vedenie opýta – čo potrebujem na to, aby som bol viac zelený? Čo s tým spravíme?“ (Doprava)

Stanovenie si dlhodobého cieľa ESG a určenie postupu

- „To je otázka – čo očakávať od ESG? Čo je to tá udržateľnosť? Chceme, aby ľudia pracovali alebo aby bola firma spoľahlivá? Lebo – ak bude väčšina prevádzky automatizovaná, zapne sa stroj a už to ide. Ľudí nebudete potrebovať.“ (Výroba)

Využitie externej pomoci od poradenských spoločností

Firmy veľmi citlivo vnímajú fakt, že na Slovensku funguje málo spoločností, ktoré by im boli schopné zodpovedať akékoľvek ESG otázky.

- „Stále mám pocit, že by tých spoločností mohlo byť viac. Ich pomoc by bola aj v našom prípade využitá.“ (Retail)

Získať lepšiu definíciu európskej legislatívy a prehľad o tom, čo presne sa od firiem v praxi očakáva

- „Taxonómiu máme už nastavenú, ale viete veľmi dobre, že stále prichádzajú nejaké nové návrhy, zmeny a niektoré veci ešte nie sú jasné a definitívne.“ (Telekomunikácie)

10 Ďaleko či pridaleko? ESG bude večnou výzvou

Podľa spoločností je blízka budúcnosť silne spätá s ESG. Predpokladajú, že hlavnými cieľmi bude eliminovanie emisií, smerovanie k cirkulárnej ekonomike a tiež energetická sebestačnosť prostredníctvom udržateľných zdrojov. Zastávajú názor, že aj o desať rokov bude boj s následkami klimatickej zmeny a hľadanie alternatívnych zdrojov energií stále pokračovať.

Názor firiem – čo sa bude diať na poli ESG riadenia o 2-3 roky?

Mnohé spoločnosti sú v témach ESG ešte len na začiatku. Existuje však predpoklad, že približne o dva až tri roky sa situácia a podmienky úplne zmenia a **téma implementácie ESG sa výrazne posilní.**

Očakáva sa výrazný vplyv na celkové rozhodnutia vo firme. Panuje presvedčenie, že ESG bude priamo diktovať riadenie spoločnosti. S tým sa spája aj očakávanie zvýšenej administratívnej náročnosti, ktorá bude spôsobovať ešte väčšiu záťaž.

Snaha eliminovať emisie, bude podľa firiem napredovať až do fázy dosiahnutia klimaticky neutrálnej výroby, resp. chodu firmy.

Čoraz intenzívnejšie smerovanie k cirkulárnej ekonomike bude mať za následok celkové znižovanie odpadu, ktoré bude viesť až k jeho nulovej tvorbe.

Zabezpečenie udržateľného dodávateľského reťazca sa stane výzvou primárne v maloobchodoch, ale i v automobilových priemysloch a vo výrobe. Práve na fungovanie týchto segmentov to bude mať najväčší dosah.

Nájdenie a udržanie kvalifikovaného odborného personálu je výzvou aj v tomto období. Očakáva sa, že o 2-3 roky to bude ešte náročnejšia úloha. Klesajúca demografická krivka je dôležitým ukazovateľom toho, že v súčasnosti firmy čelia nedostatku pracovnej sily a v budúcnosti bude dopyt po nej rásť.

Večná otázka spotreby energie sa stane ešte viac alarmujúca. Spoločnosti sa chcú rozvíjať, no zároveň si uvedomujú, že prichádza aj potreba vyššej spotreby energie. Dilemu by mohli vyriešiť **vlastné zdroje udržateľných energií.**

- „Budovanie 5G siete bude náročné na energiu. Stojíme pred otázkou, ako byť udržateľnými a zároveň inovatívnymi.“ (Telekomunikácie)

Medzi výzvy bude patriť aj **udržanie povedomia zamestnancov o zmysluplnosti ESG.**

Výrobné sektory budú musieť byť schopné implementovať postupne pribúdajúce inovácie a nové technologické riešenia do chodu firmy.

V horizonte 10 rokov firmy očakávajú, že zmena klímy bude i naďalej pokračovať, pokles demografickej krivky sa v budúcnosti odzrkadlí v podobe enormného nedostatku pracovnej sily. Dôsledky budú ešte kritickejšie ako dnes. Existuje domnienka, že pretechnizovaný svet bude mať negatívny dopad na ľudí – nová generácia bude mať problémy s disciplínou i trpezlivosťou, čo môže byť výzvou pre nasledujúce desaťročie.

Kontakt

Jana Ružická

Sustainability Director

Mazars na Slovensku

jana.ruzicka@mazars.sk

Mickaël Compagnon

Managing Partner

Mazars na Slovensku

mickael.compagnon@mazars.sk

Mazars je medzinárodné integrované partnerstvo, ktoré sa špecializuje na audit, účtovníctvo, poradenstvo, ale aj daňové a právne služby. S pobočkami vo vyše 90 krajinách a územiach po celom svete ťažíme z expertízy 44 000 odborníkov – 28 000 v rámci integrovaného partnerstva Mazars a 16 000 v rámci Mazars North America Alliance – a pomáhame firmám bez ohľadu na veľkosť v každom štádiu ich vývoja.

www.mazars.sk

mazars